

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN JA NOPEAN TOIMINNAN JOUKKOIHIN

Ajankohtaista

Suomi osallistuu tällä hetkellä 11 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 500 sotilaalla. Eniten suomalaisia sotilaita on Libanonissa (UNIFIL) ja Irakissa (OIR). Suomi osallistuu lisäksi 20 siviilikriisinhallintaoperaatioon noin 130 asiantuntijalla. Siviilikriisinhallinnassa suurin yksittäinen osallistuminen on Ukrainassa. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisesti Suomi jatkaa aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Huomioiden turvallisuusympäristön muutos ja kansainvälisen turvallisuustilanteen heijastevaikutukset myös Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen on kriisinhallinnassa varauduttava vastaamaan myös nopeasti esille tuleviin tarpeisiin. Muistion liitteenä on kartta Suomen osallistumisesta kriisinhallintaan.

Kriisinhallinnan merkitys korostuu tilanteessa, jossa kasvavina haasteina ovat pakolaisuus, hallitsematon muuttoliike, radikalisaatio ja terrorismi. Vaikuttaminen kriisien perussyihin ja siihen, etteivät ihmiset joutuisi jättämään kotejaan pakolaisina tai radikalisoituisi, on tullut yhä ajankohtaisemmaksi. Kriisinhallinnan keinoin – osana muita keinoja – pyritään vakauttamaan heikkoja valtioita ja luomaan turvallisuutta, ja luodaan edellytyksiä kohdemaiden ihmisten paremmalle elämälle. Samalla kriisinhallinnalla edistetään myös Suomen ja suomalaisten turvallisuutta.

Suomen etujen mukaista on osallistua terrorismin vastaiseen toimintaan, myös kriisinhallinnan keinoin. Suomi osallistuu ISILin vastaisen koalition toimintaan Irakissa, osana yli 70 maan koalitiota. Koalition toiminta on kokonaisvaltaista ja perustuu YK:n mandaattiin. Kun Suomi valmistelee ja päättää kriisinhallintaan osallistumisesta, arvioidaan siihen liittyviä erilaisia riskejä huolellisesti, ml. terrorismi.

Suomen puolustuskyvyn kehittämisen näkökulmasta on ollut tärkeää, että Suomi on osallistunut vähintään yhteen suureen operaatioon kerrallaan. Pataljoonan komentorakenteen käyttäminen operaatioissa antaa kokemusta suurempien kokonaisuuksien johtamisesta. Osallistuminen suuremmilla joukkokokonaisuuksilla (komppania plus – pataljoona) kehittää suomalaista osaamista ja ylläpitää reserviläisten toimintavalmiutta. YK:n rauhanturvaamisen tukemisen ja kansallisen puolustuskyvyn kehittämisen kannalta olisi perusteltua jatkaa osallistumista UNIFIL-operaatioissa vuodesta 2019 eteenpäin.

Suomen on tarkoitus päättää osallistumisensa EU:n Althea-operaatioissa 31.3.2018. Suomen osallistuminen YK:n UNDOF-operaatioissa päättyy 4.6.2018.

Osallistuminen sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin

YK:n rauhanturvaoperaatiot

YK:n rauhanturvaaminen on viimeisten vuosien aikana kehittynyt moniulotteisemmaksi ja operaatioiden mandaatit kattavammiksi, sisältäen monia siviilitehtäviä. YK:lla on tällä hetkellä runsaat 90 000 rauhanturvaajaa 16 operaatioissa. Järjestön resurssitarpeet ovat kasvaneet, koulutetuista

sotilaista ja poliiseista on pulaa ja keskeisiä erikoissuorituskykyjä (helikoptereita, erikoisjoukkoja ja tiedustelukykyjä) puuttuu. YK:ssa keskustelu tarpeellisista uudistuksista jatkuu.

YK:n rauhanturvan lujittamiseksi käynnistettiin presidentti Obaman johdolla 2015 vuosittaisten kokousten sarja, joissa jäsenvaltiot ovat antaneet merkittäviä lupauksia YK:n rauhanturvan vahvistamiseksi, ml. Suomi. Seuraava puolustusministeritason YK:n rauhanturvakokous järjestetään 14.–15.11.2017 Vancouverissa. Kokouksen teemoja ovat seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisy ja naisten osuuden lisääminen YK:n operaatioissa. YK:n tavoitteena on lisätä naisrauhanturvaajien määrää 15 prosenttiin vuoden 2017 loppuun mennessä ja 20 prosenttiin vuonna 2020.

Tällä hetkellä Suomen suurin kriisinhallintaosallistuminen on Libanonin **UNIFIL**-operaatiossa. Voimassa olevien kansallisten osallistumispäätösten mukaisesti Suomi osallistuu Libanonin UNIFIL-operaatioon noin 170 sotilaalla suomalais-irlantilaisessa pataljoonassa 31.12.2018 asti. Suomalaiseen komppaniaan kuuluu myös 33 sotilaan virolainen joukkue. Lisäksi Suomi osallistuu noin 160 sotilaalla 31.8.2018 asti ranskalaiseen reservipataljoonaan vastauksena Ranskan EU-maille esittämään avunpyyntöön. Suomen kokonaisvahvuus UNIFIL-operaatiossa on tällä hetkellä yhteensä noin 340 sotilasta.

Suomen on perusteltua jatkaa osallistumista UNIFIL-operaatiossa nykymandaattien päätyttyä. Tavoitteena on jatkossa keskittää osallistuminen UNIFIL-operaatiossa yhteen joukkoon. Suomi selvittää eri mahdollisuuksia jatkaa osallistumistaan vuoden 2018 jälkeen vähintään komppanian kokoisella joukolla. Eri osallistumismahdollisuuksia selvitetään yhdessä YK:n, Irlannin, Viron ja Ranskan kanssa. Jatko-osallistumisesta tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukainen päätös ja eduskunnan ulkoasianvaliokuntaa kuullaan asiasta selvityksellä.

Suomi jatkaa osallistumista Malin **MINUSMA**-operaatioon. Sen toiminta-alueella toimii useita ääri-ryhmiä ja sen läpi kulkee merkittävä osa Eurooppaan suuntautuvasta muuttoliikkeestä. Kansallisen osallistumispäätöksen mukaan Suomi voi osallistua operaatioon enintään 20 sotilaalla. Tällä hetkellä Suomi osallistuu esikunnassa kuudella sotilaalla. Lisäksi Suomi tukee vuoden 2017 aikana operaatiossa olevaa ruotsalaista joukkoa Timbuktun alueella yhteensä kahdeksalla traumakirurgiaan ja anestesiologiaan erikoistuneella lääkärillä, jotka toimivat 1–3 lääkärin ryhmissä 2–3 kuukautta kerrallaan.

NORDEFECO-yhteistyön puitteissa Suomi on yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa selvittänyt mahdollisuuksia tukea MINUSMA-operaation joukkojen rotaatiokoulutusta ja toimialueella tapahtuvaa koulutusta yhteispohjoismaisella kouluttajaryhmällä. Suomen olisi mahdollista osallistua kouluttajaryhmän toimintaan voimassa olevan osallistumispäätöksen puitteissa. Yhteispohjoismaista suunnittelua jatketaan YK:lta saatavien perusteiden tarkennuttua.

Suomi osallistuu toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen puitteissa Lähi-idän **UNTSO**-operaatioon 17 sotilastarkkailijalla, mutta määrä laskee, kun ainakin kahdesta tarkkailijatehtävästä luovutaan. Osallistuminen operaatioon on tärkeää sotilastarkkailijoiden kouluttamisen kannalta. Suomi asettaa operaatioon apulaisesikuntapäällikön kahden vuoden ajaksi loka-kuusta 2017 alkaen osana operaation normaalia johtotehtävien kierrätystä eri osallistujamaiden välillä.

Suomi jatkaa osallistumista **UNDOF**-operaatiossa Golanilla 5.6.2017–4.6.2018 enintään kolmella sotilaalla, prikaatikenraali Mauri Koskelan UNDOF-operaation apulaiskomentajan tehtävän päätymiseen asti. Tämän jälkeen Suomen osallistuminen operaatioon päättyy.

EU:n YTPP-operaatiot

Suomi jatkaa osallistumista Välimeren **EUNAVFOR MED Sophia** -operaatioon. Suomi osallistuu operaatioon 28.6.2017 tehdyn päätöksen mukaisesti enintään kymmenellä esikuntaupseerilla vuoden 2018 loppuun saakka. Heinäkuussa alkaneella uudella mandaattikaudella operaation pää-

tehtävät säilyvät ennallaan. Mandaattiin vuosi sitten lisättyjen merelliseen turvallisuuteen ja Libyan rannikkovartioston koulutukseen liittyvien tehtävien toimeenpanoa tehostetaan mm. tiiviimmällä yhteistyöllä Libyan viranomaisten kanssa. Erityisesti on tarkoitus vahvistaa Libyan rannikkovartioston toiminnan seuranta. Seuranta on tarpeen koulutus- ja tukitoimien tuloksellisuuden arvioimiseksi ja tarvittavien lisätoimien määrittelemiseksi.

Libyan rannikkovartioston kapasiteetin kehittäminen on keskeinen prioriteetti EU:n muuttoliikkeyhteistyössä, ja Sophia-operaatiolla on siinä tärkeä rooli osana EU:n laajempia toimia. Suomi on tukenut operaation koulutustoimintaa 60 000 eurolla.

Suomen osallistuminen Bosnia-Hertsegovinan **EUFOR Althea** -operaatioon suunnitellaan päätettäväksi 31.3.2018. Suomi on osallistunut operaatioon sen käynnistämisestä vuodesta 2004 saakka. Operaatiolla oli alkuvuosina merkittävä rooli alueellisen vakauden tukemisessa. Sitten Suomi on tukenut toimeenpanevan operaation muuttamista koulutusoperaatioksi. Operaation merkitys Suomen puolustuskyvyn kehittämiseksi on tätä nykyä vähäinen. Operaatiolla on nähty olevan poliittista merkitystä, koska se on ainoa EU:n operaatio, joka toteutetaan ns. Berlin+-järjestelyjä hyödyntäen ja tukeutuen Naton esikuntarakenteisiin. Viime vuosina Suomen joukkojen vahvuus on ollut alle kymmenen sotilasta. Tällä hetkellä operaatiossa toimii kahdeksan suomalaissotilasta esikuntatehtävissä Naton Euroopan joukkojen komentokeskuksessa (SHAPE) Monsissa, Naton operaatioesikunnassa (JFC) Napolissa ja operaation esikunnassa Sarajevossa. Osallistumisen päättämisestä tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukainen päätös ja eduskunnan ulkoasianvaliokuntaa kuullaan asiasta selvityksellä. Osallistumisesta laaditaan vaikuttavuusarviointi.

Suomi jatkaa osallistumistaan **EUTM Somalia** -koulutusoperaatioon kuudella sotilaalla esikunta-, neuvonantaja- ja kouluttajatehtävissä. Kansallisen osallistumispäätöksen mukaan Suomi osallistuu operaatioon enintään kymmenellä henkilöllä. Operaatio on parhaillaan siirtymässä yksilökeskeisestä koulutuksesta joukko-osastojen kouluttamiseen myös Mogadishun ulkopuolella. Samalla vahvistetaan operaation neuvonantotoimia Somalian puolustusministeriön ja pääesikunnan tukemiseksi.

Malin **EUTM Mali** -koulutusoperaatiossa toimii tällä hetkellä kaksi suomalaista sotilasta. Kansallisen osallistumispäätöksen mukaan Suomi osallistuu operaatioon enintään 12 henkilöllä. Operaation keväällä uusitun mandaatin mukaisesti on tarkoitus siirtyä hajautettuun koulutustoimintaan Malin asevoimien omissa tukikohdissa. Malin heikko turvallisuustilanne ei ole kaikilta osin mahdollistanut uuteen toimintamalliin siirtymistä. Lisäksi EUTM Mali antaa koulutustukea G5 Sahel -maiden yhteisille joukoille mandaattinsa ja resurssiensa puitteissa. EU:ssa käydään keskustelua EUTM Malin roolin kasvattamisesta G5 Sahel -joukkojen tukemisessa. Mikäli koulutustukea G5 Sahel -joukoille päätetään laajentaa, Suomen olisi mahdollista osallistua tähän toimintaan voimassa olevan osallistumispäätöksen puitteissa. Suomen uusia osallistumismahdollisuuksia nykyisen mandaatin puitteissa arvioidaan EU:n suunnitelmien tarkentuessa.

ISILin vastainen koalitio

Suomi on vuodesta 2015 osallistunut Yhdysvaltain johtaman ISILin vastaisen koalition kriisinhallintaoperaation (**Operation Inherent Resolve, OIR**) koulutustoimintaan Pohjois-Irakin Erbilin koulutuskeskuksessa. Vuonna 2016 Suomi kasvatti osallistumistaan kattamaan myös neuvonantotoiminnan (*Advise and Assist*) Pohjois-Irakissa. Kesäkuussa 2017 päätettiin osallistumisen jatkamisesta sadalla sotilaalla vuoden 2018 loppuun asti, ja uuden mandaatin mukaan joukkojen on mahdollista toimia myös muilla Irakin alueilla. Suunnitelmien mukaan ensi vuoden puolella kyettäisiin tarvittaessa toimimaan liikkuvilla kouluttajaryhmillä Pohjois-Irakin alueen ulkopuolella.

Suomi kotiutti operaatiosta noin 50 sotilaan vahvuisen neuvonantajaosaston elokuussa 2017. Kotiutettu joukko korvataan kouluttajilla ja omasuojahenkilöstöllä. Suomen suunniteltu osallistuminen operaatioon käsittää kouluttajaosaston, liikkuvan kouluttajaryhmän, omasuojaosaston sekä

tarvittavat tuki-, huolto- ja esikuntaosat. Osallistumisvahvuus on syksyllä 2017 noin 70 sotilasta ja nousee noin 100 sotilaaseen vuoden 2018 alkupuolella.

Sotilaallisen kriisinhallinnan lisäksi koalition toiminta kattaa ISILiltä vapautettujen alueiden vakauttamistoimet, vierastaistelijakysymykset, ISILin rahoituskanavien katkaisun sekä vastaviestintätoimet. Suomen on tärkeää osallistua toimintaan ISILin muodostaessa uhan myös suoraan Euroopalle, ml. Suomelle. Suomen terrorismin uhkakuvan tekijöistä ISILIin kytkeytyvien henkilöiden ja verkostojen vaikutus on merkittävin.

Suomi valmistelee myös osallistumista Irakissa koalition poliisikoulutukseen, jonka johtovaltiona on Italia. Tässä on kyse siviilikriisinhallinnasta. Lisäksi Suomi valmistautuu osallistumaan EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon Irakissa. Suomen tuki Irakiin vuosina 2014–2017 nousee yhteensä 17,5 miljoonaa euroon. Tuki koostuu humanitaarisesta avusta, yhteisöjen kantokyvyn vahvistamisesta ja vakauttamisesta sekä miinanraivausavusta. ISILin vastaisessa toiminnassa tehdään laajaa kansallista hallinnonalojen välistä yhteistyötä esim. Task-Forcen, poliisikoulutuskomponentin ja vierastaistelijatoiminnan myötä.

Naton kriisinhallintatoiminta

Osallistuminen Naton kriisinhallintaan on osa Suomen kumppanuuspolitiikkaa.

Naton **Resolute Support Mission (RSM)** on tukenut Afganistanin turvallisuusjoukkojen kehittämistä vuodesta 2015. Operaation oli määrä päättyä vuoden 2016 lopussa, mutta Afganistanin heikentynyt turvallisuustilanne ei mahdollistanut operaation lakkauttamista suunnitellusti. Naton Varsovan huippukokouksessa operaatiota päätettiin jatkaa ehtoperustaisesti. Operaation kokonaisvahvuudesta (13 500) suurimmat joukkomäärät tulevat Yhdysvalloista (8 400), Italiasta, Georgiasta, Romaniasta, Saksasta, Turkista ja Isosta-Britanniasta.

Suomen osallistumismandaatti operaatiossa on noin 40 sotilasta ja on toistaiseksi voimassa. Tällä hetkellä Suomella on operaatiossa noin 30 sotilasta, joista noin 20 Kabulissa ja noin 10 Saksan johtamalla pohjoisella komentoalueella. Operaatiosta puuttuu joukkoja, ja Yhdysvallat on esittänyt Suomelle pyynnön lisätä osallistumistaan. Yhdysvaltain tuoreen linjauksen mukaan osallistuminen on tarvepohjainen. Operaatiossa on tarvetta sekä neuvonantajille että neuvonantajien omasuoja- ja tukihenkilöstölle. Suomen osallistumista olisi mahdollista lisätä nykyisen osallistumispäätöksen puitteissa noin 10 sotilaalla. Olisi myös mahdollista selvittää osallistumista jonkin verran suuremmalla määrällä, jolloin tarvittaisiin uusi kansallinen osallistumispäätös.

Suomi on Brysselin avunantajakonferenssissa sitoutunut antamaan Afganistanille kehitysapua lähes 30 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2020 asti. Suomi on lisäksi sitoutunut kuuden miljoonan euron vuotuisen tukeen Afganistanin turvallisuusviranomaisille niin ikään vuoteen 2020 asti.

Naton KFOR-operaatio on edelleen välttämätön Kosovon vakauden varmistajana. Sillä on merkitystä myös alueellisesta näkökulmasta, kun epävakaus ja ulkoiset vaikuttamispyrkimykset ovat huolenaiheina Länsi-Balkanilla. Naton joukkojen vahvuus on noin 4 200, eikä päätöstä operaation lakkauttamisesta ole näköpiirissä. Osallistuminen KFOR-operaatioon on osa Suomen Nato-kumppanuutta. Suomen osallistumismandaatti on vuodesta 2010 ollut enintään 50 sotilasta ja toistaiseksi voimassa. Suomi osallistuu tällä hetkellä operaatioon noin 20 sotilaalla. Tavoitteena on jatkossa supistaa Suomen osallistumista KFOR-operaatioon.

Sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen menot

Vuoden 2017 sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen menojen arvioidaan olevan yhteensä noin 110,3 miljoonaa euroa. Talousarvioesityksessä 2018 sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahat (UM:n ja PLM:n pääluokat) ovat yhteensä noin 109,6 miljoonaa euroa. Uudet osallistumispäätökset rahoitetaan lisätalousarviomenettelyn kautta. Lisärahoitustarpeisiin on varauduttava jatkossakin,

sillä tulevia kriisinhallintaoperaatioita ei voida ennakoida. Sotilaallisen kriisinhallinnan kehystaso laskee vuodesta 2019 eteenpäin noin 62,7 miljoonaan euroon vuodessa, mikä perustuu yksinomaan voimassaoleviin osallistumispäätöksiin eikä heijasta nykyistä osallistumistasoa.

Osallistuminen siviilikriisinhallintaoperaatioihin

Suomi osallistuu 20 siviilikriisinhallintaoperaatioon noin 130 asiantuntijalla, joista noin 40 prosenttia on naisia. Suurin yksittäinen osallistuminen on edelleen Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa (SMM), jossa on noin 20 suomalaista asiantuntijaa.

Suomen osallistuminen YK:n poliisirauhanturvaamiseen on vakiintunut runsaan 25 poliisin tasolle, ja tavoitteena on tulevina vuosina jatkaa samalla määrällä. Suomella on tällä hetkellä 28 sekonderrattua poliisiasiantuntijaa seitsemässä YK-operaatioissa, joista kuusi sijaitsee Afrikassa (mm. Etelä-Sudan, Mali). Suomi on tämän myötä noussut merkittävimpien YK-poliiseja luovuttavien länsimaiden joukkoon. YK:n poliisirauhanturvaamisen merkitys on kasvussa, sen toiminnan liittyessä läheisesti konfliktien ennaltaehkäisyyn, rauhanrakennukseen ja rauhan ylläpitämiseen. Poliisirauhanturvaajia pidetään keskeisinä toimijoina rauhanoperaatioiden loppu- ja siirtymävaiheissa.

Suomi on viimeisen puolivuotiskauden aikana valmisteellut uusia siviilikriisinhallintatoimia Irakissa, suunnitelmassa on noin viiden poliisin lähettäminen koulutustehtäviin Bagdadin alueelle vuoden 2018 alusta. Osallistuminen toteutettaisiin yhteistyössä ISILin vastaisessa koalitiossa poliisikoulutuksesta vastuussa olevan Italian kanssa. Lisäksi Suomi valmistautuu osallistumaan EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon (EUAM Irak). EUAM Irakin tehtävänä on tukea strategisen tason turvallisuussektorin reformia, ja siinä on alkuvaiheessa noin 35 kansainvälistä asiantuntijaa.

Suomen osallistuminen koulutusyhteistyöhön sekä asiantuntija- ja materiaalituen antamiseen kolmansille maille

Kriisinhallintakoulutus ja kriisialueiden omien sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen on saanut yhä merkittävemmän roolin kriisinhallinnassa. Suomi osallistuu neljään sotilaskoulutusoperaatioon: EUTM Mali, EUTM Somalia, OIR Irakissa ja RSM Afganistanissa.

Suomi on vakiinnuttanut asemansa kriisinhallinnan kouluttajana niin YK:n, EU:n kuin Natonkin tarpeisiin. Koulutusta tarjoaa puolustusvoimien kansainvälinen keskus (FINCENT) ja kriisinhallintakeskus (CMC). YK on kannustanut jäsenmaita tarjoamaan erityisesti naisille suunnattua rauhanturvakoulutusta. Suomi on tukenut vuosina 2016–2017 UN Womenin koulutuskurssia (*UN Female Military Officers Course*), jonka avulla pyritään lisäämään naisten osuutta rauhanturvaoperaatioiden sotilaskomponenteissa ja kehittämään sotilastehtävissä toimivien naisten ammatillista osaamista. Apua suunnitellaan jatkettavaksi vuonna 2018. FINCENT järjesti elokuussa ns. "50–50" UNMEM-kurssin (*United Nations Military Experts on Mission Course*), johon osallistui 47 oppilasupseeria, joista yli puolet oli naisia, pääosin Afrikan maista.

Koulutusta annetaan myös yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa NORDEFCO-yhteistyön puitteissa. Esimerkkinä yhteistyöstä on Itä-Afrikan valmiusjoukkojen tukeminen, johon mm. Suomi osallistuu sotilasasiantuntijalla. Suunnitteilla on lisätä tukea valmiusjoukoille siviiliasiantuntijalla. Suomi on lisäksi tukenut UNITARin (*United Nations Institute for Training and Research*) hanketta afrikkalaisten rauhanturvaajien kouluttamiseksi.

Nato kehittää puolustus- ja turvallisuuskapasiteetin kehittämistoimiaan (*Defence and Related Security Capacity Building*, DCB). Kohdemaat ovat Georgia, Moldova, Jordania, Irak ja Libya. DCB-toiminta on noussut osaksi Naton terrorismin vastaista toimintaa. Naton kumppanimaiden, kuten Suomen, osallistumista DCB-hankkeisiin on toivottu. Suomi tukee Naton DCB-toimia yhdessä mui-

den Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa *Nordic-Baltic Assistance Programme (NBAP)* -ohjelman kautta. Tällä hetkellä Suomen tuki kohdistuu Georgiaan, jossa toimii suomalainen asian-
tuntija suunnittelu- ja koulutustehtävissä (*Joint Training and Evaluation Center*), mutta tukimah-
dollisuuksia myös Irakiin ja Jordaniaan selvitetään. Irakin DCB-tuen osalta Suomi on osallistunut
yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa yhteistyömahdollisuuksien selvittämi-
seen ja alustavaan koulutusyhteistyön suunnitteluun. Suunnittelua jatketaan Naton perusteiden
tarkennettua ja mahdollinen osallistuminen päätetään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun
lain mukaisesti. Tämän lisäksi Suomi jatkaa osallistumistaan Naton DCB-toimintaa tukeviin kump-
panusrahistoihin 80 000 eurolla vuosittain.

EU kehittää omia valmiuksiaan kumppanimaiden turvallisuussektorin kapasiteetin vahvistamiseksi (*Capacity Building for Security and Development, CBSD*). Valmistelu on edennyt hitaasti johtuen
mm. EU:n perussopimusten tulkintaan liittyvistä avoimista kysymyksistä ja instituutioiden välisis-
tä kompetenssikysymyksistä. Suomi tukee tavoitetta löytää EU:ssa kestävä ratkaisu turvallisuus-
sektorin tukitoimien rahoittamiseksi. EU:n koulutustoiminnan tulokset jäävät vajaiksi, ellei koulu-
tuksen ohella kyetä tukemaan joukkojen varustamista tai ylläpitoa.

Suomen osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin

Euroopan unionin taisteluosastot

Suomen osallistuessa Ison-Britannian johtaman taisteluosaston valmiusvuoroon vuonna 2016
eduskunta edellytti, että ulko- ja puolustusministeriö laativat valmiusvuoron päätyttyä eduskun-
nalle selvityksen taisteluosasto-osallistumisen hyödyistä Suomelle sekä Suomen tavoitteenasette-
lusta suhteessa taisteluosasto-konseptiin ja nopean toiminnan kyvyn kehittämiseen eri kansainvä-
listen toimijoiden kanssa. Selvitys toimitettiin eduskunnalle 3.4.2017.

Selvityksessä Suomen kokemusten EU:n taistelu-osasto-osallistumisesta todettiin olleen myöntei-
siä. Kokemuksia arvioitaessa huomioidaan toisaalta ulko- ja turvallisuuspoliittinen näkökulma ja
toisaalta käytännön hyödyt Suomen kansallisen puolustuskyvyn kannalta. Ulko- ja turvallisuuspoli-
tiikan näkökulmasta taisteluosasto-osallistumisen hyödyt ovat kiistattomat. Taisteluosastotoimin-
taan osallistuminen on osa Suomen johdonmukaista panosta EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolus-
tuspolitiikan kehittämiseen ja toimeenpanoon sekä konkreettinen panos EU:n puolustuslottu-
vuuden vahvistamiseen. Kansallisen puolustuksen näkökulmasta EU:n taisteluosastoihin osallis-
tuminen on tukenut puolustusvoimien suorituskykyjen ja yhteistoimintakyvyn kehittämistä. Osal-
listumisesta on saatu oppia kansainvälisten harjoitusten suunnittelusta, johtamisesta ja toteutuk-
sesta sekä joukkojen keskittämiseen, ylläpitoon ja laaja-alaiseen yhteistoimintaan liittyvästä suun-
nittelusta todennäköisillä toiminta-alueilla. Lisäksi osallistuminen on mahdollistanut kansallisen
suorituskyvyn arvioinnin ja vertailun suhteessa kumppanimaihin. Taisteluosasto-osallistuminen
on myös edesauttanut kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventämistä keskeisten
kumppanimaiden kanssa.

Suomi osallistuu Saksan johtamaan EU:n taisteluosastoon vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla.
Tarkoituksena on, että Suomi asettaa taisteluosastoon noin 30–150 sotilaan vahvuisen joukon tai
pienemmän erikoissuorituskyvyn.

Osallistuminen Saksan johtamaan taisteluosastoon syventää yhteistyötä keskeisen EU- ja kahden-
välisen kumppanin Saksan kanssa. Muut osastoon osallistuvat maat ovat Itävalta, Tšekki, Kroatia,
Irlanti ja Alankomaat. Suomen osallistuminen toteutetaan kevennetyllä toimintamallilla, jota on
sovellettu myös kahden edellisen osallistumisen kohdalla. Taisteluosastoon asetettavat joukot
osallistuisivat vain johtovaltion järjestämiin harjoituksiin ja näitä täydentäviin välttämättömiin
harjoituksiin riittävän suorituskyvyn saavuttamiseksi ja todentamiseksi. Henkilöstöä ei oteta kou-

lutus- ja valmiusaikana kriisinhallinnan palvelussuhteeseen, vaan tämä tapahtuisi vasta mahdollisen operaation käynnistyessä.

Suomen osallistuessa vuonna 2016 Ison-Britannian johtaman taisteluosaston valmiusvuoroon noin 50 sotilaan vahvuisella osastolla koulutus- ja valmiusajan kustannukset olivat noin 1,9 miljoonaa euroa jakautuen kolmelle vuodelle. Kustannukset osallistumisesta Saksan johtamaan taisteluosastoon tarkentuvat johtovaltion, muiden osallistujamaiden ja kansallisen suunnittelun edetessä sekä joukkokontribuution täsmentyessä. Kustannukset katettaisiin sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahoista ja sisällytettäisiin vuosien 2019–2020 talousarvioihin. Sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen päätettäisiin sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) mukaisesti keväällä 2020.

Naton nopean toiminnan joukot ja Naton kehysvaltioyhteistyö

Suomi jatkaa osallistumista Naton nopean toiminnan joukkojen valmiusvuoroihin. Vuoden 2017 valmiusvuoron täydentävään joukkopooliin (*Follow on Forces Group*, FFG) on ilmoitettu merivoimien alus ja maavoimien suojelun erikoisosasto. Vuodeksi 2018 valmiusvuoroon on ilmoitettu ilmavoimien valmiusyksikkö, vuodeksi 2019 maavoimien jääkäriyksikkö sekä vuodeksi 2020 merivoimien Katanpää-luokan miinantorjunta-alus ja rannikkojääkäriyksikkö.

Suomen osallistuminen Naton nopean toiminnan joukkoihin on noudattanut vuodesta 2016 alkaen uudistetun NRF:n (*Nato Response Force*) mukaista osallistumista. Suomen ilmoittamat joukot ovat osa NRF:n niin sanottua täydentävää joukkokokonaisuutta (FFG).

Suomen joukkoja ei aseteta EU:n taisteluosastojen tavoin korkeaan valmiuteen, eikä osallistuminen merkitse sitoutumista mahdollisiin operaatioihin. Mikäli osallistuminen tulisi kyseeseen NRF:n käyttötilanteessa, tapahtuisi kansallinen päätöksenteko sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti. Kumppanimaiden osallistuminen on aina luonteeltaan täydentävää.

Jatkossa Suomen osalta kyseeseen voivat tulla myös muut NRF:n joukkokokonaisuudet eli *Very High Readiness Joint Task Force* (VJTf) ja *Initial Follow-on Forces Group* (IFFG) sekä näiden joukkojen koulutus- ja harjoitusyhteistyöhön osallistuminen. Suomen kannalta IFFG- ja VJTf:n koulutus- ja harjoitustoimintaan osallistuminen avaisi uusia hyödyllisiä harjoitusmahdollisuuksia sekä antaisi lisätietoa Naton nopean toiminnan valmiuksista. Lisäksi se antaisi arvokasta kokemusta omien kansallisten välittömän valmiuden joukkojemme kehittämisen tueksi.

Ison-Britannian johtaman maaryhmän *Joint Expeditionary Force* (JEF) -yhteistyön tavoitteena on tukea siihen osallistuvien maiden joukkojen ja suorituskykyjen sekä valmiuden kehittämistä ja ylläpitämistä. JEF-joukon on tarkoitus saavuttaa täysi operatiivinen valmius vuoden 2018 puolivälissä. Täyden operatiivisen valmiuden saavuttamisen jälkeen joukkoa tai sen osia voidaan käyttää operaatioissa, kriisinhallinnassa tai muussa kansainvälisessä toiminnassa kunkin osallistuvan maan kansallisten päätösten mukaisesti. JEF-osallistumista koskeva liittymisasiakirja allekirjoitettiin Tukholmassa 30.6. Seuraavaksi laaditaan muun muassa keskinäistä logistiikkatukea koskeva yhteisymmärryspöytäkirja (*Mutual Logistic Support Arrangement MOU*) Iso-Britannian kanssa.

Suomi allekirjoitti 29.6. liittymisasiakirjan Saksan johtamaan kehysvaltiokonseptiin. Maaryhmän kautta Suomi osallistuu eurooppalaisten suorituskykyjen kehittämiseen.

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN

Syyskuu 2017

● Sotilaallinen kriisinhallinta: 509 (naisia 22)

● Siviilikriisinhallinta: 124 (naisia 51)

Tiedot voivat
vaihdella päivittäin
johtuen rotaatiosta

EUROOPPA JA ETELÄ- KAUKASIA, VENÄJÄ

Kosovo
● NATO KFOR 20
● EU EULEX 9
● YK MIK 1
Serbia
● EU-delegaatio 1
Bosnia-Hertsegovina
● EU ALTHEA 8
● EU EUSR 1
Georgia
● EU EUMM 13
Azerbaidžan
● EU EUSR 1
Ukraina
● ETYJ SMM 16
● EU EUAM 7
Moldova/Ukraina
● EU EUBAM 4
venäjä
● ETYJ OM 1
Makedonia
● ETYJ SKOPJE 1
Sihteeristö
● EN 3, EU 5, EUSR 1
● ETYJ 4, NATO 3, YK 5

AFRIKKA

Somalia
● EUTM SOMALIA 6
● EUCAP SOMALIA 5
● UNSOM SOMALIA 3
● EU-delegaatio 1
● YK UNV/UNDP 1
Välimeri/Libyan rannikko
● EUNAVFOR MED SOPHIA 7
● EUBAM Libya 1
Mali
● EUTM MALI 2
● YK MINUSMA 8
● YK MINUSMA 9
● EU EUCAP SAHEL MALI 2
Liberia
● YK UNMIL 4
Etelä-Sudan
● YK UNMISS 10
Kongo
● YK MONUSCO 2
Niger
● EUCAP Sahel Niger 1
Länsi Sahara
● YK MINURSO 1

LÄHI-ITÄ

● YK UNTSO 18
● YK UNDOF 2
Libanon
● YK UNIFIL 337
Irak
● CIR 71
Palestiinalaisalueet
● EU EUPOL COPPS 7

AASIA

Afganistan
● NATO RSM 30
● YK UNV/UNDP 1
Tadžikistan
● ETYJ 1

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET